

Information 16.03.2005

Hitler bestak folket

Adolf Hitler skabte et rundhåndet velfærdssamfund, som sikrede ham tyskernes velvilje, skriver historiker i provokerende ny bog

Af TORSTEN WEPER Informations korrespondent

Historieforskning

BERLIN – Velstand – det var hemmeligheden bag Adolf Hitlers succes.

Helt frem til sammenbruddet den 8. maj 1945 bestræbte nazisterne sig på at holde humøret oppe hos den jævne befolkning. Med bl.a. skattelettelser, rundhåndet betaling til soldaterne og deres familier, sygeforsikring til pensionister og karrieremuligheder for alle sikrede diktaturet sig den nødvendige opbakning i den tyske befolkning, mener den tyske historiker Götz Aly.

I denne uge udkom Alys nye bog, Hitlers Folkestat - røveri, racekrig og national socialisme, hvori han påviser, at Tyskland i nazisternes 12 år lange epoke først og fremmest var et velfærdsdiktatur med særlig vægt på sidste del af ordsammenstillingen nationalsocialistisk. »Vi tror, at tyskerne den-gang var fuldstændig vanvittige, fanatiserede af en Fører-kult. Men jo mere jeg beskæftiger mig med det, jo mindre er jeg overbevist. Det var de 'bløde' faktorer, der gav opbakningen og integrationen: Den nationalsocialistiske ledelse skabte et velstandsdiktatur, et herskab ved hjælp af socialpolitisk appeasement,« forklarer Götz Aly i avisen Die Welt.

Straks efter magtovertagelsen i 1933 begyndte nazisternes ombygning af Weimarrepublikkens klasse- og risikosamfund til et velfærdssamfund med gode sociale ydelser og øgede muligheder for social opstigning. Velfærden blev i første omgang betalt af de rige tyskere, husejerne og virksomhederne, der blev pålagt stadigt stigende skatter. Da pengene i Tyskland begyndte at slippe op, blev krigen nærmest den logiske løsning af finansieringsbehovet. Fra de besatte lande hentede nazisterne penge og fødevarer, som tyskerne behøvede for at opretholde levestandarden. Som et enormt røvertogt åd Hitlers hære sig gennem nabostaterne. Hvad, der skete med undermenneskerne i især Østeuropa og Sovjetunionen, var aldeles ligegyldigt.

Da Mussolinis fascistiske regime brød sammen i 1943, og Italien skiftede side i krigen, indledte propagandaminister Goebbels forholdsregler, så det samme ikke ville ske i Tyskland:

»Nationalsocialismen må gennemgå en fornyelse. Folket skal altid vide, at vi er dets retfærdige og rundhåndede forvaltere,« citerer Aly ham for at have skrevet.

Kvinderne havde det godt

I sin bog anfører Götz Aly, at 95 procent af den tyske befolkning ingen afsavn led under Anden Verdenskrig. Jødeudryddelserne frigjorde ikke alene enorme formuer, masse mordet betød også, at der var færre munde at mætte i det Stortyske Rige.

»Holocaust er ikke til at forstå, hvis ikke det bliver analyseret som den moderne histories mest konsekvente masserovmord,« mener Aly.

Med sin bog stiller Götz Aly effektivt den amerikanske historiker Daniel Goldhagens teori om tyskerne som 'Hitlers velvillige hjælpere' på hovedet: Velstand, ikke ideologi, drev dem. Velstanden forklarer i følge Aly også, hvorfor tyskerne i flere årtier efter sammenbruddet havde så svært ved at se Hitler-regimet og dets forbrydelser som en enhed: Staten havde jo gjort det godt.

»I intet andet krigsførende land, blev der sørget så godt for kvinderne som i Tyskland. De havde ret til opretholdelsen af deres levestandard. Og netop i underklassen havde kvinderne under Anden Verdenskrig penge som aldrig før,« påpeger Götz Aly.

»Politisk integration er jo en fortsat, aldrig afsluttet proces. Succesen er punktuelt og må hele tiden fornys. Det lykkedes Hitler og hans politiske rådgivere ved hjælp af meget enkle skatte- og socialpolitiske velsignelser – som også kendes i dag – til gavn for gennemsnitstyskeren.«

Anmelderne er generelt begejstrede for bogen. Ugeavisen Die Zeit skriver således, at »denne bog hører til de sjældne værker, som på ny skærper vort syn på den mest dystre (...) periode af den tyske historie«.

Frankfurter Allgemeine skriver: »Masse mordet mister ikke sin gru, når Aly beskriver den rationelt; når man præsenteres for det racistiske vanvid som et køligt kalkuleret middel i skattepolitikken og til dæmpning af inflationen, så er det modsatte snarere tilfældet.«

wpr@information.dk

*Götz Aly: Hitlers Volksstaat – Raub, Rassenkrieg und nationaler Sozialismus, S. Fischer, 445 sider, 22,90 euro